

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 04.01.2018
Vår ref.: 201700423-3
Arkiv: 312
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Rune Moe
22959315/rmo@nve.no

Melan Invest AS - Ljøsåa kraftverk med overføring av Toråa i Rindal kommune i Møre og Romsdal - NVEs innstilling

Vi viser til søknad datert 18.01.2017 om tillatelse til bygging av Ljøsåa kraftverk med overføring av Toråa i Rindal kommune i Møre og Romsdal.

Etter en vurdering av de foreliggende planene, samt pågående revisjonssak i Surna og Folla-Vindølavassdragene, mener NVE at fordelene med tiltaket ikke overskrider skadene og ulempene for allmenne og private interesser, jf. vassdragsreguleringsloven § 5. NVE mener at omsøkte planer ikke er forenelig med ivaretagelse av det nasjonale laksevassdraget Surna. De negative konsekvensene er så store at NVE anbefaler å avslå søknaden om overføring av Toråa for bygging av Ljøsåa kraftverk uten ytterligere saksbehandling, jf. vassdragsreguleringsloven § 12.

Planlagt utbygging

Melan Invest AS ønsker å utnytte vannfallet i Ljøsåa og samtidig overføre øvre deler av Toråa i Rindal kommune i Møre og Romsdal fylke. Tiltakshaver har følgende sammendrag av omsøkte planer:

«Ljøsåa og Toråa i Rindal kommune søkes utnyttet til kraftproduksjon gjennom utbygging av Ljøsåa kraftverk. Det omsøkte kraftverket har inntak på kote 365 og kraftstasjon på kote 280. Det vil utnytte et fall på 85 m og ha en nedgravd rørgate på 1750 m. Kraftstasjonen planlegges bygget ved Søvatnet. Nedbørsfeltet er målt til 42,4 km². Tiltaket inkluderer overføring av Toråa, som ligger i øvre del av Surnavassdraget, gjennom en 4 km lang tunnel. Installert effekt er forutsatt å bli 3,60 MW og beregnet middelproduksjon er 11,1 GWh. Overført vann fra Toråa renner ut i magasinet til Søa kraftverk, og tilleggsproduksjonen i Søa kraftverk er beregnet til 18,8 GWh. Samlet gir dette en produksjon på 29,9 GWh. Utbyggingskostnadene for Ljøsåa kraftverk er beregnet til 196,5 mill.kr, noe som gir en utbyggingspris på 17,7 kr/kWh. Dersom man inkluderer tilleggsproduksjonen i Søa kraftverk blir utbyggingsprisen 6,6 kr/kWh.

(...)

Det planlegges å slippe en minstevannføring om sommeren på 280 l/s for Toråa og 250 l/s for Ljøsåa. Om vinteren er det planlagt minstevannføring for Toråa på 10 l/s, mens Ljøsåa vil få en minstevannføring på 3 l/s.»

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Det er fremlagt tre utbyggingsalternativ; alternativ 1, 2 og 3, der alternativ 1 og 2 omfatter overføring av nedbørfeltet til Toråa, mens alternativ 3 er bygging av Ljøsåa kraftverk uten overføring.

Høring og saksbehandling

Melan Invest AS søker tillatelse etter vannressursloven i sitt søknadsutkast, men etter NVEs mening er overføringen av Toråa et tiltak som klart krever tillatelse etter vassdragsreguleringsloven, i og med at dette er en overføring inn i et eksisterende regulert vassdrag, Søavassdraget. Slike overføringer skal likestilles med reguleringer når det kommer til hvilket lovverk de skal behandles etter, jf. vassdragsreguleringsloven § 3. NVE har derfor ikke fattet vedtak i saken, men oversender saken til OED som innstilling.

I vassdragsreguleringsloven § 12 første ledd står det at «*Departementet kan i særlige tilfeller unnlate kunngjøring*». Dette er nylig innlemmet vassdragsreguleringsloven med virkning fra 01.01.2018. I Prop. 117 L (2016-2017) står det om bakgrunnen for denne lovendringen, og det vises til «*at med særlige tilfeller forstås normalt liknende tilfeller som i vannressursloven § 24.*» Her fastslås det at vassdragsmyndigheten kan unnlate kunngjøring dersom det er klart at en søknad må avslås. NVE har vurdert søknaden etter denne bestemmelsen, og saken har følgelig ikke vært på høring.

NVEs vurdering

Stortinget vedtok i 2003 å gi 37 vassdrag status som nasjonale laksevassdrag. I St.prp. nr 32 (2006-2007) ble ordningen supplert med ytterligere 15 vassdrag. Surna er et av disse 52 utvalgte vassdragene. Omsøkte tiltak omfattes av ordningen, da Toråa munner ut i øvre deler av Surna.

I nasjonale laksevassdrag gjelder et spesielt forvaltningsregime. Tiltak som vil påvirke villaksen nevneverdig negativt vil ikke bli tillatt. Dette presiseres i ovennevnte stortingsproposisjon:

«Nye inngrep i forbindelse med produksjon av vannkraft skal ikke skade produksjonen av laks vesentlig.»

Videre står det at vassdragsreguleringer kan ikke gjennomføres når det «*fører til endring av naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold på lakseførende strekning som er av nevneverdig negativ betydning for laksen*».

En gjennomføring av tiltaket omfatter fraføring av vann i et nasjonalt laksevassdrag. NVE mener dette vil være svært uheldig for anadrom fisk i vassdraget. NVE viser her til fagrapporten om anadrom fisk som er utarbeidet av Multiconsult i forbindelse med kraftverksplanene: *Konsekvensutredning for akvatiske naturverdier ved overføringen av Toråa (Rindal) til Ljøsåa (Hemne)*. Rapporten har følgende beskrivelser av tiltakets konsekvenser (NVEs utheving):

«Surnavassdraget er i utgangspunktet et meget produktivt og til dels intakt laksevassdrag med et økosystem fra hav til fjell med alle komponenter. Toråa er en integrert del av dette systemet, og laks og sjørret har i de fleste årene tilgang til øvre del av anadrom strekning. Opprettholdelse av oppvandringsmuligheter for laks og sjørret i Toråa er viktig for å optimalisere produksjonen av laks og sjørret på nedstrøms strekninger. Laks dominerer vassdraget, og sjørreten utgjør <10% av fiskesamfunnet.

Overføringen av deler av Toråa vil virke inn på vannmiljø og akvatiske naturverdier i Toråa, Lomunda og Surna der det er registrert store verdier i form av laksefisk, ål, elvemusling og økosystemet som helhet. Tiltaket vil med stor sannsynlighet gi store negative konsekvenser på anadrom fisk. Toråa innehar de typiske habitatene for en god lakseelv, noe som er godt

dokumentert gjennom tetthetene av ungfisk og artsfordelingen hvor laks dominerer (laksens dominans kan være forsterket av nedgang i sjørretbestanden).

*En redusert vannføring vil medføre endringer i habitatkvalitet for gyting og oppvekst, opp- og nedvandringmulighetene i vassdraget og muligens vanntemperatur, fluviale prosesser og til dels vannkjemi. **Disse endringene vil med stor sikkerhet medføre at Toråa blir sterkt redusert, eller faller ut, som lakseproduserende del av vassdraget. (...)»***

NVE er av den oppfatning at omsøkte tiltak er i strid med hensikten bak ordningen med nasjonale laksevassdrag. Oppfatningen styrkes ytterligere av at slipp av minstevannføring fra Foldsjømagasinet med Trollheim kraftverk med formål å bedre forholdene for anadrom fisk er en sentral problemstilling i den pågående revisjonssaken i Surna og Folla-Vindølavassdragene.

NVE legger i sin vurdering særlig vekt på hensynet til anadrom fisk. De nasjonale laksevassdragene er av nasjonal verdi og representerer biologiske og kulturelle verdier som er viktig å bevare. NVE mener at fordelene og nytten ved overføring av Toråa for bygging av Ljosåa kraftverk er mindre enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser, jf. vassdragsreguleringsloven § 5. De sannsynlige konsekvensene for den anadrome fiskebestanden medfører etter NVEs vurdering at det totalt sett ikke bør gis konsesjon.

Et eventuelt kraftverk som omsøkt vil i tillegg også føre til andre uheldige virkninger for allmenne interesser, som landskap, friluftsliv, brukerinteresser og vannkvalitet uten at dette er vurdert ytterligere. Alternativ 3 (uten overføring) påvirker ikke Surnavassdraget, men dette alternativet er såpass urealistisk økonomisk sett (9,79 kr/KWh), at NVE ikke ser grunnlag for å behandle dette. Dersom tiltakshaver ønsker å gå videre med dette alternativet, må det fremlegges en separat søknad etter vannressursloven som vil bli behandlet av NVE.

Konklusjon

Etter en vurdering av de foreliggende planene, samt pågående revisjonssak i Surna og Folla-Vindølavassdragene, mener NVE at fordelene med tiltaket ikke overskrider skadene og ulempene for allmenne og private interesser, jf. vassdragsreguleringsloven § 5. NVE mener at omsøkte planer ikke er forenelig med ivaretagelse av det nasjonale laksevassdraget Surna. De negative konsekvensene er så store at NVE anbefaler å avslå søknaden om overføring av Toråa for bygging av Ljosåa kraftverk uten ytterligere saksbehandling, jf. vassdragsreguleringsloven § 12.

Med hilsen

Per Sanderud
Vassdragsdirektør

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Melan Invest AS
Rindal kommune